

Ilbera

Raportti

ELOKUU 2020

TERE SAMMALLAHTI
RAULI PARTANEN

Saastuttaja maksaa

Markkinatalous torjuu
ympäristöhaittoja, kun
sen annetaan tehdä niin

libera
Raportti

TERE SAMMALLAHTI
RAULI PARTANEN

Saastuttaja maksaa

Markkinatalous torjuu
ympäristöhaittoja, kun
sen annetaan tehdä niin

ELOKUU 2020

© 2020 Libera-säätiö
Liberan julkaisusarja
Elokuu 2020

Ajatuspaja Libera
Sepänkatu 9, 00150 Helsinki
www.libera.fi

Kannen kuva: Riley / Unplash
Valokuvat: Unplash
Julkaisija: Libera-säätiö
Paino: Star Offset Oy, Helsinki
Taitto: Lea-Maija Laitinen,
www.leamaija.works

ISBN 978-952-280-075-6, nidottu
ISBN 978-952-280-076-3, pdf

Sisällys

Esipuhe: Markkinatalous voi pelastaa maailman	7
Luonnonsuojelu on olennainen osa markkinataloutta	11
Ilmainen ulkoishaitta antaa kilpailuetua saastuttajalle	12
Vähemmän ympäristötuhoa, enemmän vaurautta	14
Yhteisöverotuksestaympäristö-haitta-verotukseen	17
Ympäristöhaittavero voi alentaa tulo-veroprosenttia	21
Suomalaisille lisää vapautta kuluttaa luontoystävällisesti	23
Ympäristöhaittaveron palautus veroalennusten kautta?	25
Neutraali ja yksinkertainen hiiliosinko.....	27
Ympäristöhaittaverojen kerääminen	29
Liikenteen päästökauppa?.....	30
Muuta ympäristöhaittaverotuksesta huomioitavaa	32
Yhteenveto ja loppusanat	35

ESIPUHE

Markkina- talous voi pelastaa maailman

Ympäristökriisi uhkaa ihmiskunnan hyvinvointia.

Markkinatalous on keino vähentää ihmisen ympäristölle aiheuttamia haittoja niin, että samalla lisäämme merkittävästi ihmiskunnan hyvinvointia. Tavoitteeseen päästään, kun ympäristöpäästöille asetetaan haittavero, jonka tuotto ohjataan työn verotuksen alentamiseen.

MARKKINATALOUDEN KRIITIKOT väittävät, ettei markkinaliberalismi tai markkinatalous ota huomioon ihmisen toiminnan aiheuttamia haittoja ympäristölle. Eräät jopa katsovat markkinatalouden olevan suurin yksittäinen syy nykyisiin ympäristöongelmiin. Tämä on yksi vakavimmista politiikkaa jakavista väärinymmärryksistä. Sen oikaiseminen on suomalaisen, Suomen ja kenties koko ihmiskunnan hyvinvoinnin kannalta tärkeää.

Markkinatalous ei toimi tyhjiössä, vaan vallitsevien poliittisten järjestelmien ehdoilla. Niinpä poliittisten ratkaisujen on annettava markkinatalou-

delle mahdollisuus toimia ympäristöhaittoja vähentävällä tavalla.

Stereotypia luonnon hyvinvoinnista piittaamattomasta markkinaliberaalista on väärä. Kielteisestä mielikuvasta ovat silti vastuussa markkinaliberaalit itse, sillä he ovat keskittyneet liikaa talouspolitiikkaan ja sivuuttaneet ympäristöasiat. Niinpä ympäristöpolitiikka on jäänyt yksinoikeudeksi muille – eivätkä he kaikki piittaa siitä, että keskusjohtoinen ympäristöhaittojen vähentäminen voi heikentää ihmisten hyvinvointia merkittävästi.

Julkisessa keskustelussa voi esimerkiksi törmätä vaatimuksiin lopettaa lentoliikenne tai polttomoottoreiden käyttö. Moni myös haluaa pelastaa maailman leikkaamalla kuluttamista rajusti degrowth-ideologian mukaisesti. Kuten koronavirus-pandemiakin on osoittanut, nuo ehdotukset toteutuessaan johtavat merkittäviin talousongelmiin ja hyvinvointitappioihin. Köyhillä ihmisillä taas ei välttämättä ole taloudellisia mahdollisuuksia huolehtia ympäristön hyvinvoinnista.

Historian valossa nämä idealistiset keinot eivät siis hyvästä tarkoituksesta huolimatta tarjoa toimivaa ratkaisua ympäristöongelmiin. Ympäristö- ja talouspolitiikan onkin oltava realistisesti toteutettavissa, ja niiden on edistettävä ihmisten hyvinvointia.

Julkiseen keskusteluun on juurtunut valheellinen vastakkainasettelu, jonka mukaan vaihtoehdot ovat vain veronkorotukset tai ympäristön tuhoaminen. Sen takia suurelle yleisölle on muodostunut virheellinen kuva siitä, että hyvän talouspolitiikan ja ympäristöpolitiikan tavoitteet olisivat toisensa poissulkevia.

Haluamme korjata tilanteen: tässä raportissa esitämme markkinaliberaalin vaihtoehdon ympäristöongelmien ratkaisuun. Tavoitteena on sekä säilyttää luonnon monimuotoisuus että turvata ihmisten hyvinvointi. Uskomme raporttimme tarjoavan ratkaisuja ja tukea päätöksentekoon kaikille poliittisille toimijoille, painottavatpa he toiminnassaan kestävää talouspolitiikkaa tai ympäristöpolitiikkaa.

Kuva: Patrick Hendry

Luonnon- suojaus on olennainen osa markkina- taloutta

Markkinaliberalismin eräs olennainen käsite on negatiivinen ulkoisvaikutus eli ulkoishaitta. Termillä tarkoitetaan ihmisen toiminnasta esimerkiksi ympäristölle ja muille ihmisille aiheutuvia haittoja. Niitä pitää minimoida, ja siihen tarvitaan tarkoituksenmukaista sääntelyä. Vapaa markkinatalous ei siis tarkoita sääntelyn, sääntöjen tai lakien lakkauttamista.

ERÄS JÄRJETTÖMIMMISTÄ ulkoishaitan esimerkeistä löytyy 1900-luvun alkupuolelta. Silloin raakaöljyä jalostettiin voiteluaineiksi ja korvaamaan alkeellisempia valaistuspoltoaineita. Jalostusprosessissa syntyi myös bensiiniä. Koska bensiinimoottori ei tuolloin vielä ollut yleisessä käytössä, saatettiin tarpeeton sivutuote kaataa lähimpään jokeen.¹ Virta vei haisevan,

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Oil_refinery

Suomessakin
teollisuus laski
jätevetensä
paikallisiin järviin
varsin vapaasti
vielä 1970-luvulla.

myrkyllisen ja tulenaran ongelman pois silmistä, mutta alajuoksun ihmisille ja ekosysteemeille aiheutunut ongelma eli ulkoishaitta oli valtava. Riittävää ympäristösääntelyä ei vielä ollut, joten ilmiöön ei ollut tarpeeksi keinoja puuttua. Suomesakin teollisuus laski jätevetensä paikallisiin järviin varsin vapaasti vielä 1970-luvulla.²

Suomessa tunnetuimmat ulkoishaitat ovat kaivosteollisuuden, metsäteollisuuden, maatalouden ja vesivoimaloiden luonnolle aiheuttamat haitat. Myös pääosin fossiilisten polttoaineiden polttamisesta aiheutuvat ilmastot- ja pienhiukkaspäästöt ovat olleet pitkään ympäristöpolitiikan kuuma peruna. Globaalisti esimerkkejä ulkoishaitoista on tietysti valtava määrä, mutta raporttimme keskittyy politiikkasuosituksiin kotimaassa.

Ilmainen ulkoishaitta antaa kilpailuetua saastuttajalle

Surullista on, että yksikään edellä mainituista haitan aiheuttajista ei joutunut eikä joudu vielääkään maksamaan perusteltua markkinahintaa aiheuttamastaan ulkoishaitasta.

Esimerkiksi EU:n päästökauppa koskee vain EU-aluetta ja sen piirissä on vain osa fossiilisista polttoaineista sekä niiden käyttökohteista. Vesivoimayhtiöt taas eivät ole koskaan joutuneet maksamaan korvauksia jokien ekosysteemien tuhoamisesta. Itämeren rannikkovaltiot kärsivät kalakantojen pienuudesta ja ravinnepäästöjen tuomasta sinileväongelmasta. Silti iso osa Itämeren ympäröivistä valtioista ja teollisuudesta saa edelleen markkinaetua pilaamalla yhteisiä vesistöjämme.

Suurin osa ulkoishaittojen kustannuksista ei siis siirry asianmukaisesti tuotteiden tai palveluiden hintaan. Näin ollen iso osa ihmisten aiheuttamista ympäristötuhoista jää korvaamatta, eikä niiden vaikutus näy globaalissa kaupankäynnissä.

² <https://www.vesijarvi.fi/vesijarvi/vesijarven-tilan-historia/>

Niinpä maailmanmarkkinoilla vaikuttaa monimutkainen ulkoishaittojen ja markkinahäiriöiden verkosto, jota on pyritty selkeyttämään kansallisilla ja kansainvälisillä säännöksillä. Vaikka tällä sääntelyllä usein pyritään ympäristön suojeluun, saa ympäristöhaittoja aiheuttava liiketoiminta edelleen paljon markkinaetua verrattuna ympäristöystävällisempään liiketoimintaan. Pitkällä aikavälillä tämä työntää vastuullisemmat toimijat pois markkinoilta ja jättää pelikentän yhä vastuuttomammille.

Ympäristöhaittojen aiheuttamista säännellään puutteellisesti. Se on tehnyt ylisukupolvisten ja globaalien haittojen aiheuttamisesta lähes ilmaista tai vähintäänkin liian halpaa. Näin ollen globaaleilla markkinoilla on tarpeettoman heikot kannustimet investoida ympäristöystävälliseen tuotantoon. Sama koskee kuluttajien kannustimia pienentää kulutuksensa ympäristöjalanjälkeä.

Nykyiset sukupolvet osin kustantavat hyvinvointinsa ottamalla ympäristövelkaa tulevien sukupolvien piikkiin. Näin on tietysti tehty läpi ihmiskunnan historian, mutta monien mittareiden mukaan ympäristövelan mittakaava on kasvamassa kestäättömäksi. Tämä kehitys uhkaa tulevien sukupolvien hyvinvointia.

Edellä mainittu yksinkertaistettu tarkastelu pätee kaikkeen luonnonvarojen kuluttamiseen, oli kyseessä sitten energiantuotanto, ylikalastus, kaivos- teollisuuden päästöt, metsien kestäättömän hakkaaminen tai muu ihmisen toiminta. Yhteisen biosfäärimme pilaaminen ei enää tulevaisuudessa saa siirtyä kilpailueduksi markkinoilla. Jotta kannustimet ympäristöhaittojen vähentämiseen paranevat, täytyy niille asettaa hinta.

ESIMERKKI: Vuonna 2010 raudan- ja terästuotannon päästöt olivat Kiinassa 2 148 kg CO₂/t ja Saksassa 1 708 kg CO₂/t.³ Maiden välillä ei kuitenkaan ole ympäristöhaittaa tuotteen hintaan siirtävää mekanismia kuten päästökauppasopimusta tai hiilitulleja. Niinpä Kiina on saanut kilpailuetua teräs- markkinoilla. Ilmakehään ulkoistetusta haitasta, ilmastopäästöistä, kuitenkin kärsivät kaikki.

³ https://www.researchgate.net/publication/305827970_Comparison_of_carbon_dioxide_emissions_intensity_of_steel_production_in_China_Germany_Mexico_and_the_United_States

Vähemmän ympäristötuhoa, enemmän vaurautta

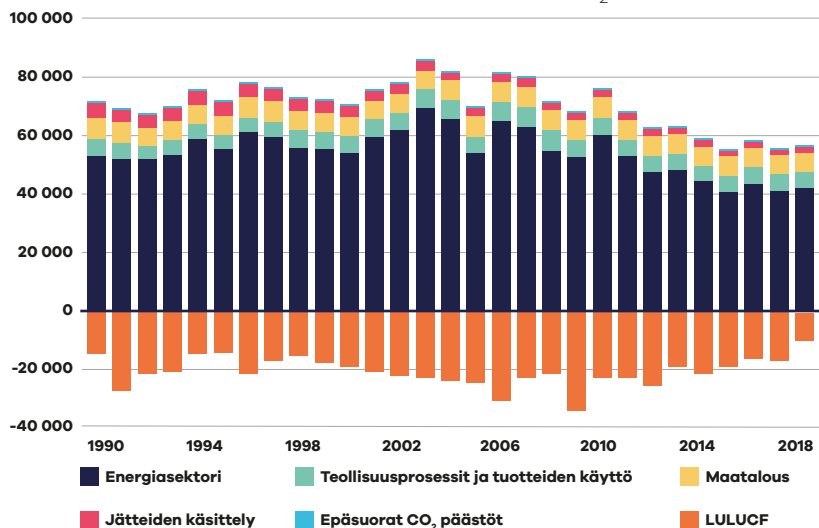
Yksi tärkeimmistä Suomen ympäristöpoliittisista kysymyksistä on nykyinen veropolitiikka. Veronmaksajien keskusliiton mukaan vuonna 2019 kotitalouksilta kerättiin tuloveroja 29,4 miljardia euroa. Arvonlisäveroja kerättiin 21,9 miljardia euroa ja omaisuusveroja 3,5 miljardia euroa. Yhteisöveroja kerättiin 6,1 miljardia euroa ja sosiaaliturvamaksuja 28,0 miljardia euroa.

Fossiilisten polttoaineiden käyttöön kohdistuvaa energiaveroa taas kerättiin vain 4,3 miljardia euroa, vaikka energiasektori tuottaa 75 % Suomen kasvihuonekaasupäästöistä.⁴ Tarkastelemme tässä raportissa vain kasvihuonekaasupäästöjä. Kuten jo todettua, muitakin ulkoishaittoja on, mutta niiden hinnoittelu on merkittävästi vaikeampaa. Raportin tarkoituksena on esitellä ympäristöhaittojen tehokkaaseen vähentämiseen käypä verotuskonsepti, jota voidaan tarvittaessa täydentää muilla ulkoishaitoilla. Kuvaajassa 1 on esitetty Suomen kasvihuonekaasupäästöt ja -poistumat päästösektoreittain hiilidioksidiekvivalentteina [CO₂-ekv]. Hiilidioksidiekvivalentti on työkalu, jolla kaikki kasvihuonekaasut voidaan esittää hiilidioksidia vastaavina päästöinä niiden lämmityspotentiaalin (GWP, global warming potential) perusteella. Näin ollen hiilidioksidiekvivalentit päästöt sisältävät hiilidioksidin lisäksi muutkin kasvihuonekaasut, kuten metaanin ja dityppioksidin.

Korkea yritystoimintaan ja työhön kohdistuva verotus heikentävät niiden kannustimia sekä taloudellista toimeliaisuutta. Tämä vinouma hidastaa ympäristöhaittojen vähentämistä ja vaikeuttaa työllisyysasteen parantamista. Energia- ja ympäristöhaittaverojen nostamista tyypillisesti vastustetaan, koska ne heikentävät kuluttajien ostovoimaa, työllisyyttä ja kotimaisen teollisuuden toimintaedellytyksiä. Huoli veronkorotusten vaikutuksesta on perusteltua, mutta vain siinä tilanteessa, jos korkeampaa ympäristöhaittaverotusta ei hyvitetä kansalaisille alentamalla muita veroja vähintään vastaava määrä.

⁴ <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Verotuotot/#1ac12d17>

Suomen kasvihuonekaasupäästöt ja -poistumat sektoreittain (tuhatta tCO₂-ekv)

Kuvaaja 1. Suomen kasvihuonekaasupäästöt ja -poistumat sektoreittain.

Lähde: Tilastokeskus⁵

Niinpä kotimaassa asetetut ympäristöhaittaverot on järkevää kompensoida sekä yrityksille että kotitalouksille. Yritysten kohdalla voidaan alentaa yhteisöveroa, palkkaamisen sivukuluja tai muita liiketoimintaan kohdistuvia maksuja. Kotitalouksille kompensointi voidaan tehdä esimerkiksi alentamalla ansiotuloihin kohdistuvia veroja. Näin parannetaan yritysten kilpailukykyä, kotimaista työllisyysastetta ja kuluttajien ostovoimaa. Samalla ohjataan yrityksiä ympäristöystävällisempään tuotantoon ja kotitalouksia ympäristöystävällisempään kuluttamiseen.

Suomalaisten työllisyyden, hyvinvoinnin, ympäristönsuojelun ja julkisen sektorin ydintehtävien rahoittamisen kannalta onkin tärkeää kääntää kannustinvaikutukset nykyisestä päinvastaisiksi. Yksi keino on ulkoishaittojen hinnoitteluun perustuva ympäristöhaittaverot. Oikein toteutettuna se jalostuu tuotantoketjuissa niin, että enemmän haittoja aiheuttavat tuotteet ovat lopulta kuluttajalle kalliimpia kuin turvallisemmat verrokkit.

⁵ Tilastokeskus, Kasvihuonekaasujen inventaario, <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/>

Yhteisö- verotuksesta ympäristö- haitta- verotukseen

Yritysten kohdalla ympäristöhaittaveron ongelma on sen kohdistuminen tehottomasti. Jos kasvava verotus nostaa kotimaisten tuotteiden hintaa, kuluttajat siirtyvät ostamaan vähemmän verotettuja ja halvempia ulkomaisia tuotteita.

TÄLLÖIN YMPÄRISTÖHAITAT eivät vähene, vaan ne vain siirtyvät sinne, missä niiden tuottaminen on halvempaa. Erityisesti ilmastopäästöjen kohdalla tällainen kehitys olisi haitallista, koska niiden haitoista kärsivät myös suomalaiset. Ympäristöverouudistusta tehdessä täytyy siis olla tarkkana, ettei se heikennä kotimaista työllisyyttä ja liiketoimintaympäristöä.

Vuonna 2019 yrityksiltä kerättiin yhteisöveroina noin 6,1 miljardia euroa. Tämä vero heikentää liiketoimintaedellytyksiä ja talouden dynamiikkaa

kotimaassa, ja se olisi korvattavissa ympäristöhaittaverolla. Yhteisöveron alentaminen parantaa yritysten toimintakykyä ja muuttaa Suomea yritystoiminnalle houkuttelevammaksi maaksi.

Vuonna 2018 Suomessa tuotettiin 56 411 000 tonnia hiilidioksidiekvivalenttia päästöä (Kuvaaja 1). Jos yritysten maksama yhteisövero korvataan verottamalla noita päästöjä, tulee ympäristöhaittaveron tasoksi n. 107 €/tCO₂-ekv. Vertailun vuoksi, EU:n päästökauppajärjestelmässä päästöoikeuksien hinta on n. 25 €/tCO₂.⁶

Yhteisöveron korvaaminen kokonaan tai osittain ympäristöhaittaverolla ei tietenkään ole näin suoraviivaista. Iso osa kokonaispäästöistä syntyy

**Tarkoituksen-
mukainen
siirtymäaika
mahdollistaa
yrityksille sen,
että liiketoiminta
ehtii sopeutua
muutokseen.**

yritystoiminnan ulkopuolella, joten näin yksinkertaistettu malli siirtäisi verotaakkaa yritystoiminnalta yksityistalouksille. Myös maailmankaupan realiteetit ja puutteet kauppasopimuksissa eivät mahdollista näin suoraviivaista muutosta, kun kilpailukykyä halutaan pitää huolta.

Yritysten liiketoimintaedellytysten turvaamiseksi tiettyjen energia- ja päästöintensiteettien teollisuudenalojen haittaverotusta voidaan muuttaa vain riittävän pitkän siirtymäajan puitteissa. Esimerkiksi päästötonnille voidaan

asettaa vuosittain nouseva vero, jonka tuotto siirretään yhteisöveron alen-
tamiseen. Tarkoituksenmukainen siirtymäaika mahdollistaa yrityksille sen, että liiketoiminta ehtii sopeutua muutokseen. Se myös antaa yrityksille mahdollisuuden kehittää ympäristöystävällisempiä teknologioita, joita myymällä yritykset vahvistavat talouttaan sekä asemaansa maailmanmarkkinoilla.

Yksi vaihtoehto yhteisöveron laskemiselle on työllistämisen sivukulujen laskeminen. Se alentaa työn yksikkökustannusta, mahdollistaa halvemman tuotannon ja kasvavan tuotannon myötä myös parantaa työllisyyttä. Toinen vaihtoehto on asettaa ns. hiilitullit. Niiden avulla voidaan neutraloida se halvan hinnan mahdollistama kilpailuetu, jonka jotkut tuon-

⁶ <https://markets.businessinsider.com/commodities/co2-european-emission-allowances>

tituotteet saavat ympäristön kustannuksella. Valitettavasti Suomi ei yksin voi asettaa tällaisia tulleja. EU:n laajuisenakin uudistus vaatisi todennäköisesti vuosia tai vuosikymmeniä vaativaa kauppasopimusten uudelleen neuvottelemista. Globaalilla mittakaavalla näiden reformien on vaikeaa nähdä tapahtuvan edes tällä vuosikymmenellä.

Työllisyyspolitiikan, ympäristöpolitiikan ja yritysten toimintaympäristön kannalta Suomen on kuitenkin hyödyllistä siirtää verotuksen painopistettä yritysveroista ulkoishaittojen verottamiseen. Oikein toteutettuna se kannustaa yrityksiä vähentämään tuotteidensa ja toimintansa päästöjä entistä nopeammin ja parantaa suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia.

Ympäristö- haittavero voi alentaa tulo- veroprosenttia

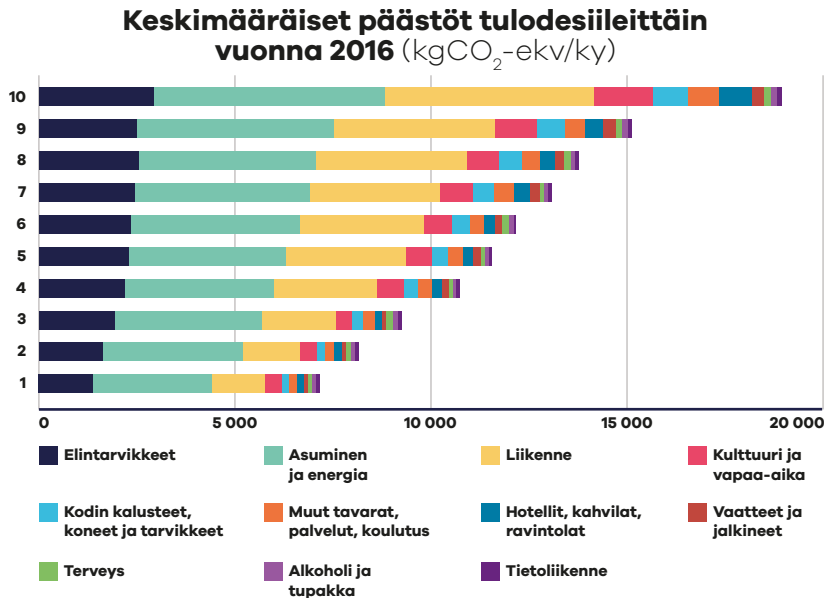
*Suomalaisten kotitalouksien ilmastopäästöt syntyvät
pääosin elintarvikkeiden, asumisen ja energian sekä
liikennepolttoaineiden kuluttamisesta. Vuonna 2016 nämä
kolme pääryhmää sisälsivät 78,8 % kaikista kotitalouksien
aiheuttamista päästöistä.*

TÄSSÄ RAPORTISSA tilastokeskuksen dataa päästöistä, tuloista ja veroista tarkastellaan kotitalouksittain ja tulodesiileittäin. Tulodesiilit, eli tulokymmenykset, jakavat suomalaiset kymmeneen yhtä suureen ryhmään tulojen perusteella. Alimpaan tulokymmenykseen kuuluu pienituloisin 10 % suomalaisista, ylimpään tulokymmenykseen vastaavasti suomalaisten suurituloisin kymmenys.

Laskentaa varten Tilastokeskuksen tulonjakotilastossa ilmoitetut kotitalouksien tulot, menot ja verot muutettiin kulutusyksikkökohtaisiksi keskiarvoiksi. Kulutusyksikkö on vertailuluku, jonka avulla erilaisia kotitalouksia voidaan vertailla keskenään. Tilastokeskuksen tulonjakotilastossa käytetään Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin suosittamaa OECD:n ns.

muunnettua kulutusyksikköasteikkoa. Siinä kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut yli 13-vuotiaat painon 0,5 ja alle 13-vuotiaat painon 0,3. Näin ollen esimerkiksi kahden aikuisen ja kahden alle 13-vuotiaan lapsen kotitalous muodostuisi 2,1 kulutusyksiköstä. Kulutusyksikkökohtainen laskelma ei todennäköisimmin anna tarkkaa kuvaa siitä, mikä vaikutus uudistuksella on raportin lukijan kohdalla. Uudistuksen todellinen vaikutus yksilön tuloihin ja menoihin vaihtelee paljon riippuen mm. perheen koosta, sen jäsenten tulotasosta ja kulutuskäyttäytymisestä. Haluamme korostaa, että tekniseltä kalskahtavan termin ”kulutusyksikkö” takana on aina ihminen.

Kuvaajan 2 esittämät päästöt ovat päällekkäisiä taulukossa 1 esitettyjen kokonaispäästöjen kanssa. Laskemme verouudistuksen vaikutukset työn verotukseen kuitenkin erikseen. Näin saamme käsityksen tilanteesta, jossa vain joko yrityksiin tai palkkatyöhön kohdistuva ympäristöverouudistus toteutetaan.

Kuvaaja 2. Suomalaisten kotitalouksien päästöistä suurin osa muodostuu elintarvikkeista, asumisesta ja energiasta sekä liikenteestä.⁷

⁷ Tilastokeskus, www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2018/kotitalouksien-aiheutta-mat-paastot-ovat-laskusuunnassa/?listing=simple

Jos kaikki suomalaiset pudottaisivat päästönsä alimman tulodesiilin tasolle, noin seitsemään tonniin hiilidioksidia vuodessa per kulutusyksikkö, laskisivat kotitalouksien päästöt parhaimmillaankin vain kolmanneksen. Se ei riitä edes Suomen itselleen asettamaan tavoitteeseen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä.

Nämä kolme suurinta pääryhmää ovat myös välttämättömyyksiä, joista useimpien on vaikea tinkiä merkittävästi. Esimerkiksi talvisin kotitalouksissa sisälämpötila voidaan laskea +20 asteeseen Celsiusta, muttei merkittävästi sen alle. Sama koskee elintarvikkeiden, energian ja liikenteen päästöjen leikkaamista. On varsin hidasta muuttaa esimerkiksi ihmisten asumis- ja liikkumistottumuksia, yhdyskuntarakennetta sekä muita merkittävästi päästöihin vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi jos mietimme ihmisluonnetta ja ihmiskunnan historiaa, on epärealistista odottaa, että monikaan olisi valmis tinkimään elintasostaan merkittävästi.

Tehokkain vaihtoehto on leikata tuotannon päästöjä kuluttamisen sijaan, sillä köyhimmilläkin kymmenyksellä välttämättömyyksistä aiheutuvat päästöt ovat liian suuret. Energiantuotannon päästöjen vähentäminen on vieläpä mahdollista vähäpäästöisten energiamuotojen, kuten ydin-, vesi-, tuuli- ja aurinkovoiman, avulla. Kuten jo todettua, muutos ei kuitenkaan tapahdu ilman kunnollisia taloudellisia kannustimia. Liikenteen päästöjen raju vähentäminen on vaikeampaa, sillä olemassa olevaan kalustoon käyvät polttoaineet tehdään pääosin fossiilisesta öljystä. Voimanlähteen vaihtaminen esimerkiksi sähköön kestää useita vuosikymmeniä, ja siinä urakassa ollaan pääsemässä vasta alkuun.

KUVAAJASSA 2 on mukana kaikki päästöt, poislukien maankäyttösektori (ns. LU-LUCF-sektori). Suomessa voidaan päästä hiilineutraaliuteen ilman päästöjen alen tumista nollaan, koska maankäyttösektorillamme eritoten kasvaviin metsiin sitoutuu enemmän päästöjä kuin mitä niistä aiheutuu. Hiilineutraalius vaatii päästöjen vähentämistä karkeasti kahdella kolmasosalla nykyisistä.

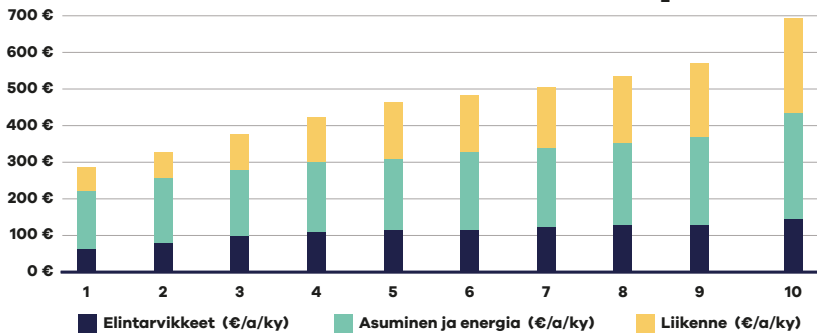
Suomalaisille lisää vapautta kuluttaa luontoystävällisesti

Ympäristöhaitta- ja kustannuksia kotitalouksille tarkastellaan kertomalla niiden hiilidioksidiekvivalentit päästöt vertailua varten valituilla

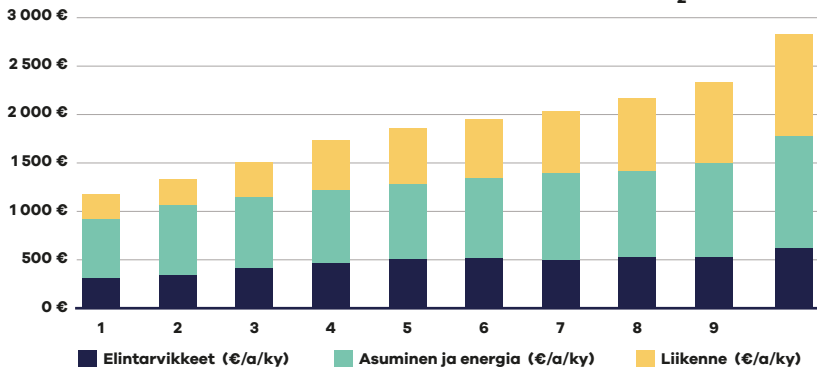
ympäristöhaittaveron tasoilla 50 ja 200 €/tCO₂-ekv. Tarkastelemme selkeyden vuoksi vain päästöjen kolmea suurinta pääluokkaa, elintarvikkeita, liikennettä sekä asumista ja energiaa. Tulodesiilejä koskevat luvut ovat keskiarvoja, ellei toisin ole mainittu. Nämä tilastot eivät ilmennä vero-vaikutusta esimerkiksi yksittäisen ruokatuotteen kohdalla tai kaikkien energiantuotantomuotojen kohdalla, vaan vaikutusta kunkin tulodesiilin keskiarvokuluttajan ostovoimaan.

Veronkorotukset tulodesiileittäin, jos uusi ympäristöhaittaveron 50 €/tCO₂

Kuvaaja 3. Euromääräiset verovaikutukset tulodesiileittäin kulutusyksikköä kohti, kun ympäristöhaittaveron on 50 €/tCO₂-ekv.

Veronkorotukset tulodesiileittäin, jos uusi ympäristöhaittaveron 200 €/tCO₂

Kuvaaja 4. Euromääräiset verovaikutukset tulodesiileittäin kulutusyksikköä kohti, kun ympäristöhaittaveron on 200 €/tCO₂-ekv.

Yksinkertaistetusti, jos ympäristöhaittaveron on 50 €/tCO₂-ekv (kuvaaja 3), verolajin kokonaistuotto on 1,79 miljardia euroa. Veron ollessa 200 €/tCO₂-ekv (kuvaaja 4), verotuotto on 7,16 miljardia euroa. Jotta verouudistuksen vaikutus kotitalouksien ostovoimaan on mahdollisimman neutraali, on muita kotitalouksilta kerättyjä veroja pienennettävä tai raha on palautettava jonkin muun mekanismin kautta takaisin ihmisille.

Ympäristöhaittaveron palautus veroalennusten kautta?

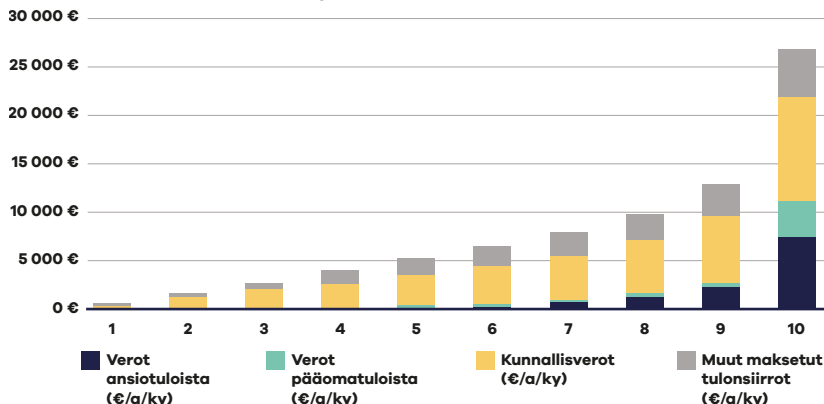
Ympäristöhaittaveron tuotto voidaan palauttaa ihmisille alentamalla heidän ansiotuloveroaan. Tällöin alimpien tulodesiilien ostovoima kuitenkin heikkenisi merkittävästi, sillä niissä ansiotuloveroja maksetaan varsin vähän. Esimerkiksi alimmassa desiilissä ansiotuloista maksetaan veroa keskimäärin vain n. 5 € vuodessa per kulutusyksikkö. Vielä viidennessäkin tulodesiilissä ansiotuloveroja maksetaan keskimäärin 331 € vuodessa per kulutusyksikkö (Taulukko 1, kuvaaja 5).

Tulo-desiili	Maksetut tulonsiirrot (verot) (€/a/ky)	Verot ansiotuloista (€/a/ky)	Verot pääomatuloista (€/a/ky)	Kunnalliset verot (€/a/ky)	Muut maksetut tulonsiirrot (€/a/ky)	Käytettävissä oleva rahatulo (€/a/ky)
1	965 €	5 €	49 €	651 €	260 €	10,686 €
2	2,040 €	26 €	53 €	1,432 €	529 €	15,605 €
3	3,450 €	76 €	86 €	2,355 €	933 €	18,371 €
4	4,864 €	176 €	118 €	3,218 €	1,352 €	21,024 €
5	6,285 €	331 €	149 €	4,023 €	1,782 €	23,516 €
6	7,837 €	597 €	193 €	4,835 €	2,212 €	26,211 €
7	9,570 €	1,011 €	256 €	5,654 €	2,650 €	29,141 €
8	11,892 €	1,623 €	363 €	6,709 €	3,196 €	32,988 €
9	15,547 €	2,824 €	591 €	8,222 €	3,909 €	38,466 €
10	31,675 €	8,925 €	4,416 €	12,841 €	5,492 €	64,104 €

Taulukko 1. Vuonna 2018 maksetut ansioihin kohdistuvat verot ja käytettävissä olevat rahatulot tulodesiileittäin, keskiarvo.

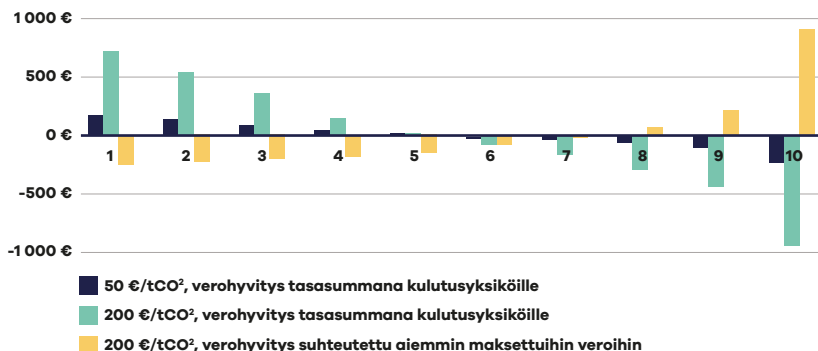
Pelkästään tuloveroa alentava verokompensointi kuitenkin nostaisi merkittävästi työn kannustavuutta, mitä voidaan pitää hyvänä asiana. Toisaalta se myös todennäköisesti kasvattaisi sosiaaliturvakuluja, sillä pienituloisimpien ostovoima heikkenisi merkittävästi. Tällöin uudistus lisää painetta nostaa kokonaisveroastetta, jos perusturvan taso pidetään entisellään.

Tuloista maksettujen verojen keskiarvo verolajeittain eri tulodesiileissä

Kuvaaja 5. Alimmissa tulodesiileissä maksetaan tuloveroja niin vähän, ettei ansiotuloihin kohdistuvan verotuksen keventäminen riitä kompensoimaan verovaikutusta edes ympäristöveron alemmalla $50\text{€}/\text{tCO}_2$ tasolla.

Veroreformin vaikutus käytettävissä olevaan rahatuloon eri tulonjakoskenaarioissa (€/a/ky)

Kuvaaja 6. Ympäristöverouudistuksen vaikutus rahatuloon tulodesiileittäin riippuen päästöjen hinnasta ja tulonjakoperusteesta.

Jos uudistuksen ei haluta kasvattavan tuloeroja, on sen kompensoitava ostovoiman alentuminen täysimääräisesti myös alimmille tulodesiileille. Tällöin vaihtoehtona on esimerkiksi laskea alimpien tulodesiilien kunnallisveroastetta. Tämä muuttaa kunnallisveron käytännössä progressiiviseksi ja saattaa mekanismina lisätä hallintokuluja.

Jos verohyvyitys taas tehdään kaikille tasasummaisena, nousee jo valmiiksi raskaasti verotettujen ylimpien tulodesiilien veroaste, kuten kuvaajasta 5 on nähtävissä. Toisaalta enemmän päästöjä aiheuttavilla parempituloisilla on myös enemmän vapautta vaikuttaa ostovoimaansa kulutusvalinnoillaan. Tällöin enemmän päästöjä aiheuttava hyvätuloinen siis voi myös alentaa veroastettaan kuluttamalla ympäristöystävällisemmin.

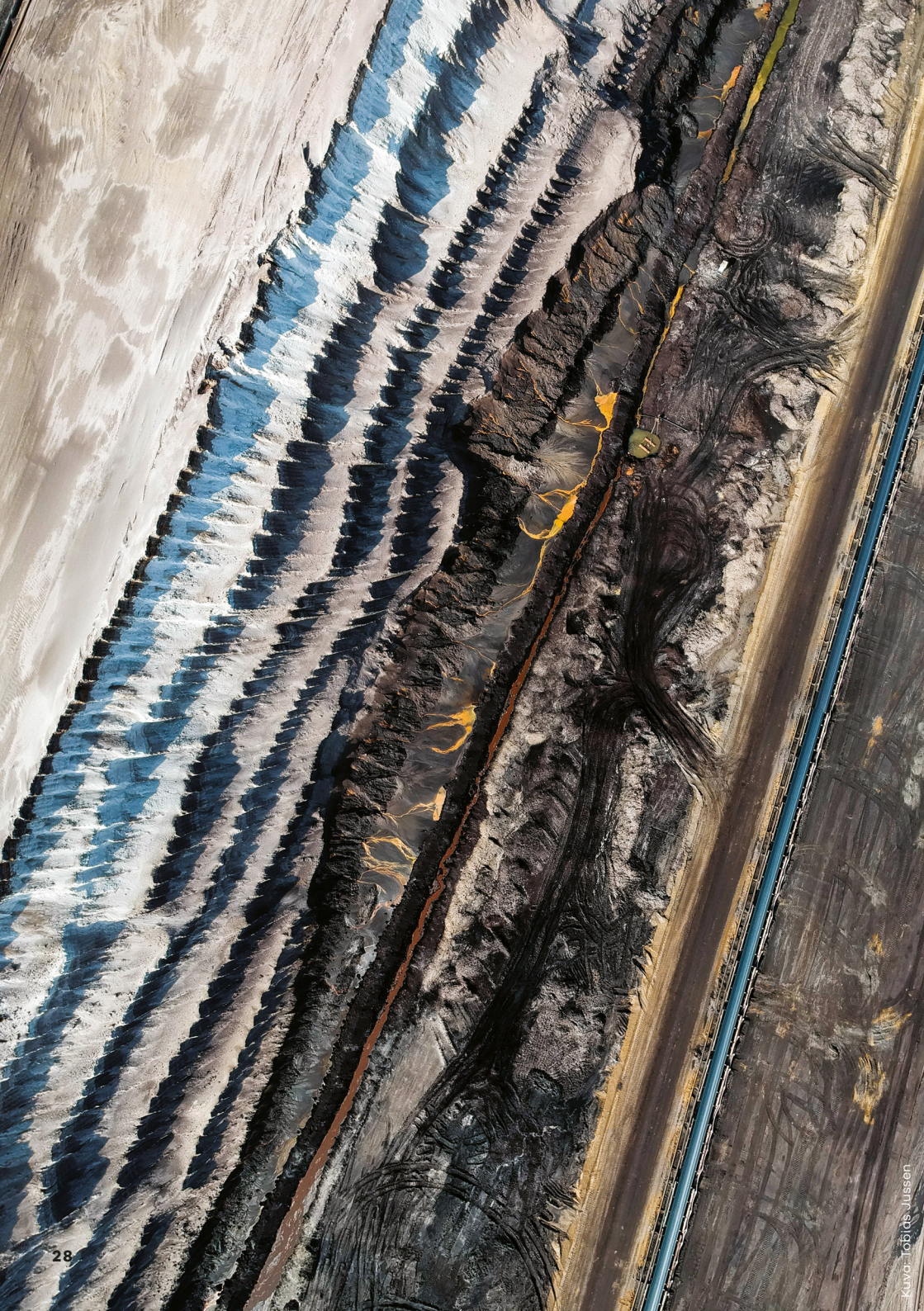
Jos palautus tehdään tasasummana, on palautus alemmalla verokannalla (50 €/t) on 465 euroa vuodessa kulutusyksikköä kohden ja korkeammalla (200 €/t) verokannalla 1861 euroa vuodessa per kulutusyksikkö. Karkea arvio yksilökohtaisesta tasasummaisesta verohyvityksestä saadaan jakamalla verotuotto Suomen asukasluvulla, joka oli vuoden 2019 lopussa n. 5 518 000 asukasta. Näin olen alemmalla verokannalla verohyvyitys olisi 324 €/henkilö ja ylemmällä verokannalla 1297 €/henkilö.

Neutraali ja yksinkertainen hiiliosinko

Yksinkertaisin verohyvyitysmekanismi lienee ns. hiiliosinkomalli. Siinä valtio kerää ympäristöhaittaveroa, jonka tuotto jaetaan tasasummaisena ”osinkona” suoraan jokaisen kansalaisen tai hänen huoltajansa pankkitilille. Jos ympäristöhaittaveroja kerättäisiin esimerkiksi aikaisemmin esitetty 1,79 miljardia euroa vuosittain, tulee kansalaisille vuosittain palautettavan hiiliosingon tasoksi 465 euroa kulutusyksikköä kohden. Hiiliosinkomallissa kansalaisille maksettavan palautuksen määrä vaihtelee vuosittain ympäristöhaittaverokertymän mukaan.

Tällaisenaan hiiliosinkomalli myös parantaa edellytyksiä ylisukupolviselle ympäristöpolitiikalle, sillä se mahdollistaa nykyisten kuluttajien maksamien haittaverojen jyvittämisen nuoremmille sukupolville. Huomionarvoista hiiliosingossa on myös se, että se on teknologianeutraali tapa muuttaa kuluttamisen kannustimia. Tällöin valintoja markkinalla voittavista teknologioista eivät tee poliitikot tai lobbaajat, vaan enenevässä määrin kansalaiset itse. Lisäksi se on toteutettavissa ilman merkittäviä hallinnollisia kuluja, monimutkaisuutta tai byrokratian lisääntymistä.

Ympäristö- haittaverojen kerääminen

Ympäristöhaittaveron tarkoituksenmukainen integrointi monimutkaiseen reaali maailmaan ei todennäköisesti ole yksinkertaista. Esittämämme päästöperusteisen ympäristöhaittaveron kerääminen eri sektoreilta voi osoittautua reaali poliittisesti tai veroteknisesti vaikeaksi tehtäväksi.

YLLÄ KÄYTTÄMÄME päästöperusteisen ympäristöhaittaveron kerääminen eri sektoreilta ei ole aivan yksinkertaista. Siksi laskelmat ovat suuntaa ja kokonaiskäsitystä antavia laskelmia, eivät suoria reaali maailman suosituksia. Verotamme tänä päivänä eri sektoreita hyvin eri tasoilla. Niinpä kiinteän 50 tai 200 €/tCO₂-ekv ympäristöveron lanseeraaminen aiheuttaa päällekkäisyyksiä esimerkiksi nykyisen päästökaupan tai olemassa olevien verojen kanssa. EU:n päästökaupassa hiilidioksiditonnille on jo määritelty tavoitteen mukainen hinta, ja liikennepolttoaineita verotetaan jo merkittävästi muita polttoaineita raskaammin.

Esimerkiksi Britanniassa hiilidioksidipäästöille energiantuotannossa on päästökaupan lisäksi myös lattiahintaa, joka auttaa yrityksiä hillitsemään päästökauppajärjestelmän hintavaihteluiden tuomia epävarmuuksia. Saksan ilmastopakettiin ollaan sisällyttämässä liikenne- ja lämpösektoreiden 25 €/tCO₂ lattiahintaa vuodesta 2021 alkaen, joka nousee tasolle 55 €/tCO₂ vuoteen 2025 mennessä. Ympäristöhaittaveron voisi toimia samankaltaisesti.

Elintarvikkeiden elinkaaripäästöjen laskeminen taas on käytännössä hyvin monimutkaista. Jo eri maatilojen välillä on eri käytäntöjä, jotka vaikuttavat saman lopputuotteen kuten maidon, jauhelihan tai kananmunan elinkaaripäästöön. Lisäksi maataloussektorilla on paljon erilaisia tukia, jotka vääristävät tuotteiden hintoja. Tämä ei tietenkään estä maatalous- ja ruoantuotantosektorin sisällyttämistä ympäristöhaittaverojärjestelmään, mutta verotusperusteiden täytyy olla asianmukaiset.

Aiemmin mainittu hiiliosinko on siitä mielenkiintoinen järjestelmä, että siinä maksu kerättäisiin fossiilisilta polttoaineilta ominaispäästöjensä mukaan niiden tuotannon tai maahantuonnin yhteydessä, eikä vasta lopputuotteen myynnin yhteydessä. Tällöin päästöhaitan kustannus siirtyy automaattisesti kaikkiin niiden avulla valmistettuihin tuotteisiin ja palveluihin. Näin päästään suoraan ja suhteellisen yksinkertaisesti käsiksi kaikkiin fossiilisen energian päästöihin, jotka ovat noin kaksi kolmasosaa ihmiskunnan päästöistä.

Liikenteen päästökauppa?

Yksi yhteinen päästömaksu tai -kauppa kaikilla sektoreilla on tehokkain järjestelmä kokonaisuuden kannalta. Tällöin päästöt vähenisivät sieltä, missä vähentäminen on helpointa ja halvinta. Tämä on kuitenkin ollut vaikeasti sovitettavissa monimutkaiseen reaali maailmaan ja -politiikkaan.

Yhtenä hyvänä esimerkkinä on liikenne. Bensiinin hinnassa on jo nyt noin puolet erilaisia veroja. Esimerkiksi bensiinilitra sisältää 53,79 senttiä energiasisältöveroa, 21,49 senttiä hiilidioksidiveroa ja 0,68 senttiä huoltovarmuusmaksua⁸. Bensiinin hiilidioksidiveron määrä vastaa noin 96 €/tCO₂-hintaa päästökaupassa. Se on nelinkertainen summa viimeaikaiseen päästökaupan hintaan verrattuna. Jos bensiinin kohdalla luovuttaisiin erillisestä hiilidioksidiverosta ja siirrettäisiin bensiini päästökaupan piiriin, olisi se ainakin nykyisillä päästökaupan hinnoilla selkeästi nykyistä halvempaa.

Päästökaupan ulkopuoliset sektorit ovatkin enemmän kansallisen ohjauksen piirissä. Esimerkiksi Suomessa on erillinen tavoite liikenteen päästöjen puolittamiselle vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tämän

⁸ www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/valmisteverotus/nestemaiset_polttoaineet/nestemaisien_polttoaineiden_verotauluk/

jälkeen päästöjen tulee edelleen vähentyä voimakkaasti, jotta Suomi pääsee hiilineutraaliustavoitteeseensa vuoteen 2035 mennessä⁹.

Päästökaupassa kun päästöluvat vähentyvät ja niiden hinta nousee, samalla nousee myös fossiilisten liikennepolttoaineiden hinta. Hinta nousee kuitenkin vain siihen asti, kunnes korvaava hiilineutraali tuote tai keino tulee kannattavammaksi. Tämä voi olla polttoainetehokkaampi auto, sähköauto, biopolttoaine, synteettinen ”sähköpolttoaine”, vaihtoehtoinen tapa liikkua tai liikkumisen vähentäminen.

Tärkeintä on antaa ihmisille mahdollisuus valita itselleen paras keino vähentää päästöjään sen sijaan, että voittajat valitaan poliittisissa neuvotteluissa.

Tärkeintä on antaa ihmisille ja yrityksille mahdollisuus valita itselleen tehokkain keino sen sijaan, että voittajat valitaan poliittisissa neuvotteluissa neljän vuoden välein. Yhtenä ongelmana on se, että eri keinot ovat jo valmiiksi epätasaisella pelikentällä. Esimerkiksi polttomoottoreita tukemaan on rakentunut vuosikymmenten saatossa laaja tukiverkosto ja mittava kalusto, mikä antaa niille etua ja kaventaa muiden vaihtoehtojen suhteellista kilpailukykyä. Edullista käyttökelpoista ajoneuvoa

tarvitsevan kuluttajan valinta rajoittuu vielä vuosia käytettyihin polttomoottoriautoihin, sillä käyttökelpoisia sähköautoja on alle viiden tuhannen euron markkinoilla vähän, jos ollenkaan.

Verojen kerääminen on siis omanlaisensa tekninen ja poliittinen haasteensa. Tämän selvityksen päätarkoitus onkin tuoda esiin verotuksen suunta, johon meidän olisi hyvä liikkua: vähentää työn ja tuottavuuden verottamista, sekä lisätä haittojen tuottamisen verotusta.

⁹ www.aut.fi/etusivu_vanha/ymparisto/autoala_ja_ilmastonmuutos/liikenteen_vaihtus_ilmaston_muutokseen

Muuta ympäristöhaittaverotuksesta huomioitavaa

Raportissamme käsitellään ulkoishaittoja vain ilmastopäästöjen näkökulmasta. Yritystoimintaan ja kuluttamiseen liittyy myös paljon muitakin ulkoishaittoja. Näitä ovat muun muassa maatalouden vesistöpäästöt, tieverkoston ruuhkautuminen, pienhiukkaspäästöt sekä metsähakkuiden ja maankäytön vaikutus biodiversiteettiin.

Mitä useammalle
ulkoishaitalle
saadaan oikea
hintaa, sitä
helpompaa on
tehdä ympäristö-
verouudistusta.

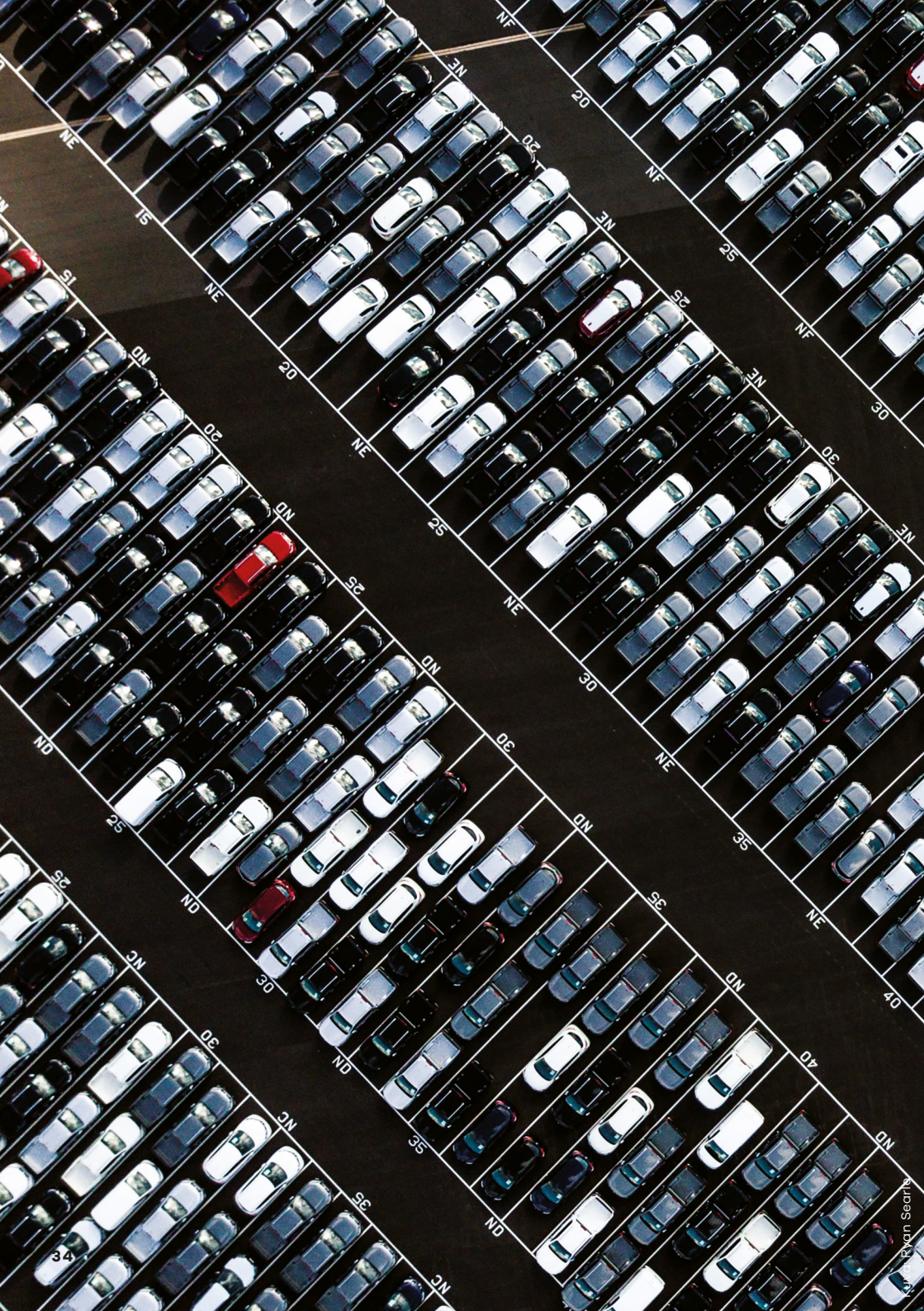
On huomattava, että verojen kerääminen ympäristöhaitoista voi myös johtaa julkisen talouden alijäämään niin sanotun takaisinkytkennän kautta. Ympäristöverokertymä nimittäin pienenee sitä nopeammin, mitä paremmin kannustimet vähentävät verotettavia

ulkoishaittoja. Tästä syystä on tärkeää varmistaa, ettei mistään ympäristöhaittaverotuksen mallista tule perustoimeentulon korvike tai rahoittaja. Jos näin tehdään, aiheuttaa ympäristöhaittojen vähentyminen julkiseen talouteen alijäämän sekä veronkorotuspaineita.

Edellä mainittu hiiliosinkomalli voidaan tehdä kustannusneutraalisti, sillä kansalaisille jaettava osinko pienenee ympäristöhaittaveron pienentyessä. Muissakaan malleissa fiskaalista vajetta ei voi merkittävästi paikata ympäristöveroa korottamalla. Niinpä julkisen sektorin kulujen vähentäminen on keskeisessä osassa myös ympäristöverouudistuksessamme.

Yhteenvedo ja loppusanat

Monesti hyvää tarkoittavat uudistukset luovat uusia, kenties ennalta näkemättömiä kannustinloukkuja. Siksi energia- ja ympäristöpolitiikkaa uudistaessa täytyy varmistua siitä, että uudistukset nauttivat suuren yleisön suosiota. Tämä tavoite saavutetaan vain sellaisilla uudistuksilla, jotka tarjoavat ympäristön tehokkaan suojelun lisäksi lisää hyvinvointia ja vaurautta ihmisille.

JOS TAVOITE ihmisten hyvinvoinnin lisääntymisestä ei täyty, ei uudistukselle tule myöskään löytymään poliittista tukea. Vähävaraisemmat pyrkivät usein nostamaan elintasoaan materiaalista kulutusta lisäämällä, koska sillä saatu rajahyöty on usein suurinta. Ensimmäisestä taulutelevisiosta on paljon enemmän iloa kuin toisesta. Sama koskee jääkaappia, ilmastointilaitetta, autoa, internetyhteyttä, matkapuhelinta, kenkäparia ja niin edelleen. Varakkaammat puolestaan pyrkivät pitämään nykyisen elintasonsa, ja usein myös nostamaan sitä. Esittämämme ympäristöverouudistus, jossa työn ja tuottavuuden verottamisen sijaan verotetaan ympäristöhaittoja, tarjoaa tehokkaan tavan lisätä ihmisten hyvinvointia. Samalla se kannustaa ympäristöhaittojen vähentämiseen.

HAITTAVEROLLA YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISEMPÄÄ KULUTTAMISTA: Oikein toteutettuna ympäristöhaittaverot jalostuu tuotantoketjuissa niin, että enemmän ulkoishaittoja aiheuttavat tuotteet ovat lopulta kuluttajalle kal-

liimpia kuin vähemmän ulkoishaittoja aiheuttavat verrokkinsa. Tämä kannustaa ihmisiä kuluttamaan vähemmän ulkoishaittoja tuottavalla tavalla.

YHTEISÖVERON ALENNUS AUTTAA YRITYKSIÄ: Yritysten toiminnalle asetetulla ympäristöhaittaveron tuotolla yhteisöveroa voidaan pienentää tai jopa poistaa kokonaan. Tämä parantaa yritystoiminnan kannattavuutta ja tekee Suomesta houkuttelevamman maan liiketoiminnan harjoittamiseen. Teollisuus tarvitsee riittävän siirtymäajan, jotta se voi sopeutua muutokseen ja kehittää myös vientiin soveltuvia vähäpäästöisiä teknologioita.

TULOVEROJEN KEVENTÄMISELLÄ LISÄÄ TYÖTÄ JA VAPAUTTA YKSILÖILLE: Tuloverotuksen alentaminen parantaa työnteon kannattavuutta ja nostaa työllisyysastetta. Korkeampi työllisyysaste parantaa ihmisten hyvinvoinnin lisäksi myös julkisen talouden kestävyyttä. Ympäristöhaittaveron tuotto voidaan palauttaa kuluttajille esimerkiksi alennettuina tuloveroina tai suorina verohyvityksinä. Näin annetaan ihmisille parempi mahdollisuus vähentää maksamiaan veroja ja näin parantaa ostovoimaansa. Kasvava ostovoima vaikuttaa positiivisesti suomalaisten varallisuuteen, hyvinvointiin sekä työllisyyteen.

UUDISTUS ON TEKNOLOGIANEUTRAALI: Ympäristöhaittaveron kohdistuu ulkoishaittojen määrään, joten muutospaine kohdistuu niihin teknologioihin, jotka tuottavat paljon ulkoishaittoja. Tällöin poliitikot tai lobbarit eivät valitse teknologiakilpailun voittajia etukäteen, vaan muutos tapahtuu markkinaehtoisesti mm. kansalaisten kulutusvalintojen myötä.

TOTEUTUS EI VAADI RASKASTA HALLINTOA: Hiiliosinkomallissa palautukset tehdään tasasummaisina kaikille kansalaisille. Malli voidaan toteuttaa ilman raskasta byrokratiaa tai muutoksia verohallinnon toimintaan. Pidemmällä aikavälillä myös erilaisia verohelpotuksia voidaan karsia ja verojärjestelmää yksinkertaistaa.

Oikein toteutettu ympäristöverouudistus palauttaa verotuoton kuluttajien ostovoimaan. Julkisen talouden kannalta uudistus on siis neutraali, ainakin aluksi. Pidemmällä aikavälillä veron kannustinvaikutukset vähentävät ympäristöhaittoja ja sen myötä myös verotuloja. Näin ollen tämä ympäristöveromalli ei voi palvella fiskaalisia tai edes työllisyyspoliittisia tavoitteita loputtomiin. Ympäristöhaittaveron onkin vain ajan tarpeisiin vastaava malli, joka tehtävänsä täytettyään on korvattava paremmalla.

Suomi tarvitsee veroreformin, jolla vähennämme ympäristöhaittoja, rakennamme kannustavamman liiketoimintaympäristön, nostamme työllisyysastetta ja parannamme ihmisten hyvinvointia. Tämä raportti antaa suuntaviivat ratkaisulle, jolta me kaikki odotamme paljon.

Nyt on yhteiskunnallisen keskustelun vuoro. Olisiko jo aika verottaa mieluummin ympäristöhaittoja ja negatiivisia ulkoisvaikutuksia kuin ihmisten tekemää työtä ja toimeentuloa?

Libera

Libera-säätiö on vuonna 2011 perustettu itsenäinen ja puoluepoliittisesti sitoutumaton ajatuspaja, joka tukee ja edistää yksilönvapautta, vapaata yrittäjyyttä, vapaita markkinoita ja vapaata yhteiskuntaa. Sen toiminta koostuu tiedotus- ja julkaisutoiminnasta, tutkimustyöstä ja tapahtumien järjestämisestä. Libera on yksityisesti rahoitettu, toiminnallinen ja yleishyödyllinen säätiö.